

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres: Postbus 16191, 2500 BD Den Haag

Team Juridische Zaken

Koningskade 4
Den Haag
Postbus 16191
2500 BD Den Haag

www.ilet.nl

Contactpersoon

Ons kenmerk
O-5-16-0040.001

Uw kenmerk

Bijlage(n)
1

11 NOV. 2016

Datum
Onderwerp Besluit op Wob-verzoek

Geachte

In uw e-mail van 25 maart 2016, ontvangen op 25 maart 2016, heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) informatie verzocht over woningcorporatie Woonbron, hierna Woonbron.

U vraagt om openbaarmaking van de eindrapportage van de ss Rotterdam, het schip dat is herontwikkeld door Woonbron.

Procedure

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 1 april 2016. In de brief van 6 april 2016 is aan u medegedeeld dat de beslistermijn is opgeschort met de termijn van twee weken vanwege het vragen van zienswijzen aan derden.

Ik heb op verzoek van de belanghebbende de termijn van zienswijzen verlengd met een week. Ik heb op 26 april 2016 van drie belanghebbenden zienswijzen ontvangen. Op 9 mei 2016 heeft een van de belanghebbenden, op haar verzoek, een mondelinge zienswijze gegeven.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar de bijlage 1.

Inventarisatie documenten

De volgende documenten vallen onder de reikwijdte van uw verzoek:

1. De brief van 26 februari 2015 van Woonbron, kenmerk: ss Rotterdam, met als onderwerp "Conclusies onderzoek ss Rotterdam" met bijlagen;
 2. Bijlage A; Woonbron en ss Rotterdam (standpunten/feitenrelaas);
 3. Bijlage B; Rapport van feitelijke bevindingen inzake het memorandum "Invloed van het ss Rotterdam op de financiële resultaten van Woonbron d.d. 19 november 2013" d.d. 4 december 2013 door Deloitte Accountants B.V. met twee bijlagen;
1. Opdrachtbevestiging uitgebracht aan Stichting Woonbron;

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

- "overeengekomen specifieke werkzaamheden Invloed ss Rotterdam op financiële resultaten Woonbron";
2. Memo naar stand 19 november 2013;
4. Bijlage C; Brief d.d. 26 november 2013 van NautaDutilh aan Woonbron met kenmerk "53090578 Woonbron/Advies Onderzoek";
5. Bijlage D; Rapport Allen & Overy d.d. 20 februari 2015 "Woonbron, validatie rapportages ss Rotterdam".

Team Juridische Zaken

Ons kenmerk
0-5-16-0040.001

Zienswijzen

De zienswijzen van de derde belanghebbenden heb ik in mijn belangenafweging meegenomen. Ik verwijs u hiervoor naar het onderdeel Overwegingen in dit besluit.

Besluit

Ik heb besloten uw verzoek gedeeltelijk te honoreren door het document met nummer 1 gedeeltelijk openbaar te maken. Voor de overige documenten wijs ik uw verzoek af. Voor de motivering verwijs ik naar het onderdeel Overwegingen van dit besluit.

Overwegingen

Algemene overweging: openbaarheid t.a.v. een ieder

Allereerst wil ik u wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien ik aan u de betreffende documenten verstrek, moet ik deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

Bedrijfs- en fabricagegegevens

Artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wob bepaalt dat het verstrekken van informatie achterwege blijft voor zover dit bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Onder bedrijfsgegevens moet blijkens bestendige jurisprudentie worden verstaan: al die gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers. Cijfers of gegevens die de financiële bedrijfsvoering en financiële stromen betreffen, worden eveneens als bedrijfs- en fabricagegegevens aangemerkt.

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

In de documenten met nummers 2 tot en met 5 staan bedrijfs- en fabricagegegevens. Deze gegevens zijn vertrouwelijk aan de minister voor Wonen en Rijksdienst/Autoriteit woningcorporatie (hierna Aw) medegedeeld. In de onderhavige documenten is door zowel Woonbron als door derden (waarvan de stukken afkomstig zijn) expliciet aangegeven dat deze (strikt) vertrouwelijk zijn. Uit deze gegevens kunnen wetenswaardigheden worden afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering en de kring van afnemers en leveranciers.

Team Juridische Zaken

Ons kenmerk
O-5-16-0040.001

Het betreft onder andere informatie over financiële resultaten, leveranciers, exploitatieresultaten, opbrengstverwachtingen en informatie over strategische plannen betreffende de toekomstige marktontwikkelingen. Uit die informatie die in het kader van toezicht aan mij is overhandigd, kan worden afgeleid hoe de financiële bedrijfsvoering van Woonbron is ingericht. Ik zal deze informatie dan ook niet openbaar maken.

Het belang van inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder d, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.

Bij de documenten met nummers 2 tot en met 5 is het belang van inspectie, controle en toezicht door de Aw in het geding, aangezien de doeltreffendheid van inspecties, controles en toezicht hiermee in gevaar komt.

Het is voor de Aw van belang dat de corporaties waar zij toezicht op houdt meewerken aan het toezicht door alle gewenste informatie te verstrekken. Onderhavige documenten zijn strikt vertrouwelijk aan de Aw als toezichthouder ter beschikking gesteld. Zoals hiervoor reeds is vermeld, heeft Woonbron expliciet aangegeven, (o.a. door middel van de tekst "vertrouwelijk" op elke bladzijde van document 2), dat de onderhavige documenten vertrouwelijk zijn. Woonbron heeft, ondanks verzoeken hiertoe, de onderhavige documenten niet zelf openbaar gemaakt. Deze documenten zijn, aldus Woonbron, alleen voor de minister bestemd. De vertrouwensrelatie, die onontbeerlijk is voor het kunnen uitoefenen van effectief toezicht, zou door openbaarmaking onevenredig kunnen worden geschaad.

Woningcorporaties zullen hun gegevens in de toekomst niet meer geheel en vrijelijk beschikbaar stellen wanneer met een verzoek op grond van de Wob gegevens die vertrouwelijk aan de minister beschikbaar zijn gesteld, openbaar gemaakt moeten worden. Hierdoor wordt de mogelijkheid voor de minister om toezicht te houden ernstig belemmerd en zou de Staat in haar belangen geschaad kunnen worden.

Het belang van inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen, in het bijzonder door de Aw, weegt ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking. Ik heb daarom besloten de desbetreffende informatie niet openbaar te maken.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In documenten zijn persoonsgegevens opgenomen van medewerkers van Woonbron, aan Woonbron verbonden personen, van ambtenaren en van derden. Hoewel derden, ambtenaren en andere bij de besluitvorming betrokken personen

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

in hun beroepshalve functioneren als zodanig niet ten volle een beroep kunnen doen op de persoonlijke levenssfeer, geldt dit volgens de vaste rechtspraak wel voor gegevens als namen, telefoonnummers (werk en privé), e-mailadressen en handtekeningen en parafen. Namen en andere naar een persoon herleidbare gegevens zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken van dergelijke informatie verzetten. Van openbaarmaking van deze informatie wordt in beginsel afgezien indien het ambtenaren en derden betreft, die niet uit hoofde van hun functie in de openbaarheid treden.

Team Juridische Zaken

Ons kenmerk
O-5-16-0040.001

Bij de informatie die in de documenten in dit geval in het geding zijn, weegt naar mijn oordeel de persoonlijke levenssfeer van ambtenaren, derden en andere bij de besluitvorming betrokken personen zwaarder dan het algemene, publieke belang van openbaarheid van deze informatie. Ten overvloede merk ik op dat deze handelwijze in lijn is met de huidige jurisprudentie. Ik verwijs naar de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 18 juli 2007 (LJN: BA9807), van 19 december 2012 (LJN: BY6746) en van 12 juni 2013 (zaaknr. 01112236/1/A3).

Ik dien dan ook de privacy van de betrokkenen te respecteren. Ik ben daarom van oordeel dat dit belang zwaarder moet wegen van het belang van openbaarheid. Vanwege het vorenstaande worden de in het document met nummer 1 opgenomen persoonsgegevens niet openbaar gemaakt.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Openbaarmaking van de documenten 2 tot en met 5 zou naar mijn oordeel leiden tot onevenredige benadeling van de personen en organisaties waar deze informatie betrekking op heeft. Deze benadeling bestaat ondermeer uit reputatieschade, doordat openbaarmaking van deze informatie kan leiden tot verkeerde aannames en interpretaties.

In de onderhavige documenten wordt de bedrijfsvoering van Woonbron nauwgezet beschreven. Daardoor kan openbaarmaking van de gevraagde informatie Woonbron onevenredig benadelen dan wel concurrenten, leveranciers of afnemers onevenredig bevoordelen. Ondernemingen moeten erop kunnen vertrouwen dat bedrijfsvertrouwelijke of anderszins concurrentiegevoelige informatie vertrouwelijk blijft.

De Aw wordt onevenredig benadeeld wanneer de informatie, die in het kader van toezicht verkregen wordt openbaar moet worden gemaakt. De kans dat de Aw informatie niet meer krijgt, omdat het risico van openbaarmaking aanwezig is, zou het houden van effectief toezicht verkleinen.

Momenteel lopen er rechtszaken met betrekking tot het project ss Rotterdam. Door openbaarmaking van de onderhavige documenten kan een derde (proces) partij daar haar voordeel mee doen en zal Woonbron in haar schikkings- en onderhandelingsstrategie worden benadeeld.

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Het belang bij het voorkomen van onevenredig nadeel weeg ik hier zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking.

Team Juridische Zaken

Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Ons kenmerk
O-5-16-0040.001

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat onder het begrip "documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad" onder meer moeten worden begrepen: nota's van ambtenaren en hun politieke en ambtelijk leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne besprekingen en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Ten aanzien van deze stukken moet van de bedoeling om ze als stukken voor intern beraad beschouwd te zien, uitdrukkelijk blijken of men moet deze bedoeling redelijkerwijs kunnen vermoeden. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan: meningen, opinies, commentaren, voorstellen, conclusies met de daartoe aangevoerde argumenten.

Ook documenten afkomstig van derden die niet tot de kring van de overheid behoren, kunnen worden aangemerkt als documenten die zijn opgemaakt ten behoeve van Intern beraad. Hierbij is het oogmerk waarmee zij zijn opgemaakt bepalend. Degene die het document heeft opgesteld moet de bedoeling hebben gehad dat dit zou dienen voor hemzelf of voor het gebruik door anderen binnen de overheid. Het door u opgevraagde rapport is op verzoek van de Minister van Wonen en Rijksdienst opgesteld en betreft een onderzoek naar de schade die met het project ss Rotterdam aan de volkshuisvesting is berokkend en de verhaalsmogelijkheden op diegenen die dat ernstig te verwijten valt. In de brief van Woonbron (document met nummer 1) is aangegeven dat aangenomen wordt dat met het onderhavig onderzoek is voldaan aan het verzoek van de Minister tot onderzoek inzake ss Rotterdam.

De documenten met nummers 2 tot en met 5 zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevat persoonlijke beleidsopvattingen. Ik verstrek daarover geen informatie.

Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de in dit rapport opgenomen standpunten zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen.

Voor zover er ook feitelijke informatie in het document staat, is die informatie zodanig verweven met de persoonlijke beleidsopvattingen dat die daar niet los van kan worden gezien. Ik heb daarom besloten de documenten 2 tot en met 5 in hun geheel te weigeren.

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

In het onderhavige geval acht ik het, gelet er op dat dit rapport het sluitstuk vormt van een lang traject, in het belang van een goede en democratische bestuursvoering om de persoonlijke beleidsopvattingen in het document met nummer 1 toch openbaar te maken.

Team Juridische Zaken

Wijze van openbaarmaking

Ons kenmerk
O-5-16-0040.001

Aangezien naar verwachting belanghebbenden bezwaar hebben tegen de openbaarmaking van de informatie vindt de feitelijke openbaarmaking van het document met nummer 1 niet eerder plaats, dan twee weken na dagtekening van dit besluit, conform artikel 6, vijfde lid, van de Wob. Op deze wijze wordt aan deze belanghebbenden de mogelijkheid geboden om te proberen de openbaarmaking op te schorten. Dit kan door het indienen van een bezwaarschrift en door daarnaast bij de rechtbank te verzoeken om, bij wijze van voorlopige voorziening, het onderhavige besluit tot openbaarmaking te schorsen. Indien binnen twee weken na dagtekening van dit besluit een bezwaarschrift is ingediend en een verzoek om voorlopige voorziening is gedaan, wordt de uitspraak van de voorzieningenrechter afgewacht, voordat tot daadwerkelijke openbaarmaking wordt overgegaan.

De openbaar gemaakte stukken worden geanonimiseerd op www.rijksoverheid.nl geplaatst.

Een afschrift van dit besluit zend ik aan de belanghebbenden.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN WONEN EN RIJKSDIENST,
namens deze,

Richard van Zwol
Secretaris-generaal

Bezwaarclausule

Belanghebbenden kunnen binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit daartegen schriftelijk bezwaar maken bij de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, t.a.v. de Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving, postbus 20011, 2500 EA Den Haag. Het bezwaarschrift moet zijn ondertekend, voorzien zijn van een datum alsmede de naam en het adres van de indiener en dient vergezeld te gaan van de gronden waarop het bezwaar rust en, zo mogelijk, een afschrift van het besluit waartegen het bezwaar is gericht.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

Artikel 1

Team Juridische Zaken

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

Ons kenmerk
0-5-16-0040.001

- a. document: een bij een bestuursorgaan berustend schriftelijk stuk of ander materiaal dat gegevens bevat;
- b. bestuurlijke aangelegenheid: een aangelegenheid die betrekking heeft op beleid van een bestuursorgaan, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan;
- c. intern beraad: het beraad over een bestuurlijke aangelegenheid binnen een bestuursorgaan, dan wel binnen een kring van bestuursorganen in het kader van de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor een bestuurlijke aangelegenheid;
- d. niet-ambtelijke adviescommissie: een van overheidswege ingestelde instantie, met als taak het adviseren van een of meer bestuursorganen en waarvan geen ambtenaren lid zijn, die het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren adviseren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd. Ambtenaren, die secretaris of adviserend lid zijn van een adviesinstantie, worden voor de toepassing van deze bepaling niet als leden daarvan beschouwd;
- e. ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie: een instantie, met als taak het adviseren van één of meer bestuursorganen, die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit ambtenaren, tot wier functie behoort het adviseren van het bestuursorgaan waaronder zij ressorteren over de onderwerpen die aan de instantie zijn voorgelegd;
- f. persoonlijke beleidsopvatting: een opvatting, voorstel, aanbeveling of conclusie van een of meer personen over een bestuurlijke aangelegenheid en de daartoe door hen aangevoerde argumenten;
- g. milieu-informatie: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 19.1a van de Wet milieubeheer;
- h. hergebruik: het gebruik van Informatie die openbaar is op grond van deze of een andere wet en die is neergelegd in documenten berustend bij een overheidsorgaan, voor andere doeleinden dan het oorspronkelijke doel binnen de publieke taak waarvoor de informatie is geproduceerd;
- i. overheidsorgaan:
 - 1°. een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld,
 - 2°. een ander persoon of college, met enig openbaar gezag bekleed.

Artikel 3

1. Een ieder kan een verzoek om informatie neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan of een onder verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan werkzame instelling, dienst of bedrijf.
2. De verzoeker vermeldt bij zijn verzoek de bestuurlijke aangelegenheid of het daarop betrekking hebbend document, waarover hij informatie wenst te ontvangen.
3. De verzoeker hoeft bij zijn verzoek geen belang te stellen.
4. Indien een verzoek te algemeen geformuleerd is, verzoekt het bestuursorgaan de verzoeker zo spoedig mogelijk om zijn verzoek te preciseren en is het hem daarbij behulpzaam.
5. Een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Artikel 7

1. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie met betrekking tot de documenten die de verlangde informatie bevatten door:

Team Juridische Zaken

- a. kople ervan te geven of de letterlijke inhoud ervan in andere vorm te verstrekken,
- b. kennisneming van de inhoud toe te staan,
- c. een uittreksel of een samenvatting van de inhoud te geven, of
- d. inlichtingen daaruit te verschaffen.

Ons kenmerk
O-5-16-0040.001

2. Het bestuursorgaan verstrekt de informatie in de door de verzoeker verzochte vorm, tenzij:

- a. het verstrekken van de informatie in die vorm redelijkerwijs niet geveerd kan worden;
- b. de informatie reeds in een andere, voor de verzoeker gemakkelijk toegankelijke vorm voor het publiek beschikbaar is.

3. Indien het verzoek betrekking heeft op milieu-informatie als bedoeld in artikel 19.1a, eerste lid, onder b, van de Wet milieubeheer, verstrekt het bestuursorgaan, zo nodig, en indien deze informatie voorhanden is, tevens informatie over de methoden die zijn gebruikt bij het samenstellen van eerstbedoelde informatie.

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:

- a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
- b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
- c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
- d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.

2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:

- a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
- b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
- c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
- d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
- e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
- f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
- g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voorzover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voorzover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voorzover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.
5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.
7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voorzover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
 - b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.
8. Voorzover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Team Juridische Zaken

Ons kenmerk
O-5-16-0040.001

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

1203201500001 - 2

Ministerie voor Wonen en Rijksdienst
T.a.v.
Postbus 2011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

VERTROUWELIJK

Onderwerp: conclusies onderzoek ss Rotterdam

Geachte

In uw brief van 4 december 2012 aan het bestuur van Stichting Woonbron, verzoekt u haar een onderzoek in te stellen, overeenkomstig uw beleid. Dit onderzoek betreft de eventuele schade die met het project ss Rotterdam aan de Volkshuisvesting is berokkend, en de verhaalsmogelijkheid op diegenen, die dat ernstig te verwijten valt.

In onze brief van 15 januari 2013 berichtten wij u tot gevraagd onderzoek bereid te zijn. Ook de Raad van Commissarissen (RvC) van Woonbron heeft hiermee ingestemd. In deze brief bevestigen wij de opzet en wijze van uitvoering van het onderzoek en Informeren u over de conclusies.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek kent drie invalshoeken:

1. Wie heeft welke besluiten genomen in verband met het project ss Rotterdam? Dit heeft betrekking op het besluit tot aankoop, investering en verbouwing, verhogingen van budget enzovoorts. Hierin is ook het governanceaspect van besluiten door de Raad van Bestuur (RvB) en RvC van Woonbron en de relatie met haar externe toezichthouders in beschouwing genomen.
 2. Hoe hoog is de financiële, volkshuisvestelijke schade? Welke investeringen zijn gedaan, welke exploitatieresultaten zijn behaald en welke verkoopprijs en -voorwaarden zijn overeengekomen? Hierop is een onafhankelijk en deskundig accountantsoordeel gevraagd.
 3. Zijn er in de besluitvorming dan wel uitvoering, met een toets op ernstige verwijtbaarheid, termen te vinden voor aansprakelijkheidsverhaal bij bestuurders en/of interne toezichthouders?
- Deze drie invalshoeken zijn uitgewerkt en van conclusies voorzien, waarna ze door een - in overleg met uw ministerie aangestelde - externe, onafhankelijke validator zijn getoetst. Met deze opzet heeft u zich akkoord verklaard, zoals bevestigd in een brief aan uw ministerie van 28 oktober 2013.

Woonbron

Bezoekadres
Kruisplein 25L
Rotterdam

info@woonbron.nl
www.woonbron.nl
Postadres
Postbus 2346
3000 CH Rotterdam

Banknummer

K.v.K. nummer
24108291
BTW nummer
NL808852231B01

datum
26 februari 2015

uw kenmerk

ons kenmerk

kenmerk dossier
ss Rotterdam

behandeld door
BW/HB

pagina
1/3

Uitvoering van het onderzoek

De weergave ten aanzien van governance en besluitvorming is afgeleid van bestaande en geautoriseerde documenten - het zogenaamde feitenrelaas - en samengevat in een document dat door Woonbron is opgesteld, ondersteund door &Windhausen adviespraktijk. Deloitte heeft overeengekomen specifieke werkzaamheden verricht terzake van het door Woonbron opgestelde memorandum 'Invloed van het ss Rotterdam op de financiële resultaten van Woonbron' (zie verderop). Advocaten- en notarissenkantoor Nauta Dutilh heeft beoordeeld of er gronden zijn voor een schadeverhaal op basis van aansprakelijkheid van bestuurders of commissarissen van Woonbron.

De toets op de bovengenoemde onderdelen is gedaan door onafhankelijke, externe validator Allen & Overy (. Zij hebben daartoe volledige toegang gehad tot het rond dit project beschikbare dossier. Allen & Overy heeft in haar toets ook een melding betrokken die is gedaan rond ss Rotterdam / Woonbron bij het Meldpunt Integriteit Woningcorporaties.

Conclusies

Uit het onderzoek, de daarop uitgevoerde validatie en ampele bespreking van de resultaten trekken wij de volgende conclusies:

1. Dat inhoudelijk wij nu menen dat het besluit te investeren in ss Rotterdam niet genomen had moeten worden. Een dergelijke investering is - zeker in deze tijd - niet meer passend.

Ook concluderen wij dat de grip gedurende het hele renovatieproces van ss Rotterdam ontbrak, er een te groot optimisme en te weinig risicobesef was bij de betrokkenen en de Informatievoorziening Intern en extern niet perfect was. Ten aanzien van het Interne toezicht concluderen wij dat dit rond de aankoop en renovatie niet krachtig genoeg is geweest. Ten aanzien van het externe toezicht dat dit eerst steunend, daarna interveniërend plaatsvond. Tegelijkertijd is in dit project gehandeld uit maatschappelijke motieven en voldeed de besluitvorming aan de eisen die op formele en governance-technische gronden daaraan mogen worden gesteld. Deze standpunten en het uitgebreide feitenrelaas waarop deze zijn gebaseerd zijn te vinden in bijlage A: 'Woonbron & ss Rotterdam'.

2. Dat de financiële, volkshuisvestelijke schade van het project ss Rotterdam € 267,2 miljoen groot is. Dit bedrag wordt nog slechts zeer beperkt beïnvloed door twee lopende rechtszaken en effecten uit hoofde van de definitieve afrekening met de koper van ss Rotterdam waaraan momenteel wordt gewerkt. De indirecte bijdrage van het project aan de ontwikkeling van Rotterdam Zuid (NPRZ) en aan het Imago en culturele bezit van de stad Rotterdam is niet in financiële termen uitgedrukt. Deze bijdrage is immers niet in financieel opzicht terug te leiden naar de investeerder: stichting Woonbron. Een nadere onderbouwing van de financiële schade is te vinden in memorandum 'Invloed van het ss Rotterdam op de financiële resultaten van Woonbron'.

11903961500003 - 22

pagina
3/3

Deloitte heeft vastgesteld dat dit memorandum rekenkundig juist is en heeft tevens aangegeven op welke financiële rapportages de cijfers in genoemd memorandum zijn aan te sluiten (bijlage B).

3. Nauta Dutilh meent na bestudering van relevante stukken dat niet aannemelijk is dat er sprake is van wanbeleid, in die zin dat een of meer bestuurders zijn taak niet behoorlijk vervuld zou hebben ten opzichte van Woonbron (Interne aansprakelijkheid) of een onrechtmatige daad heeft gepleegd jegens een derde en daarvoor dus aansprakelijk kan worden gehouden (externe aansprakelijkheid). Dezelfde mening is Nauta Dutilh toegedaan als het gaat om een aansprakelijkheid van de Raad van Commissarissen of individuele leden van de Raad van Commissarissen ten opzichte van Woonbron. De beoordeling van Nauta Dutilh ten aanzien van aansprakelijkheid is te vinden als bijlage C: '53090578 Woonbron / advies onderzoek'.

Eerder genoemde externe validator Allen & Overy concludeert dat de door Woonbron en haar adviseurs opgeleverde documenten voorzien in beantwoording van de door u gestelde onderzoeksvraag. Het feitenrelaas (bijlage A) omvat de relevante feiten met betrekking tot ss Rotterdam. Het 'Rapport van feitelijke bevindingen inzake memorandum' (bijlage B) bevestigt de door Woonbron inzichtelijk gemaakte financiële schade. Tot slot acht Allen & Overy de conclusie van Nauta Dutilh dat aansprakelijkheid van betrokkenen bij dit dossier niet aannemelijk is te maken (bijlage C), begrijpelijk. Het rapport met conclusies van Allen & Overy is te vinden als bijlage D.

Bovenstaande conclusies zijn voorgelegd aan de (huidige) Raad van Commissarissen van Woonbron, die met deze conclusies instemt. Hiermee nemen wij aan, aan uw verzoek tot onderzoek inzake ss Rotterdam, te hebben voldaan.

Hoogachtend.

Voorzitter Raad van Bestuur

Bijlagen:

- A. 'Woonbron & ss Rotterdam' (standpunten / feitenrelaas).
- B. 'Rapport van feitelijke bevindingen inzake memorandum' (toets memorandum door Deloitte)
- C. '53090578 Woonbron / advies onderzoek' (juridische beoordeling)
- D. 'Validatie Rapportages ss Rotterdam' (validatie voorgaande onderzoeken)

